

# Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.  
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.  
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.  
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trelori 30 fil.  
rândul cu litere garmond.

Nr. 7430 Epitr.

## Publicațiune

pentru elevii seminarului arhidiecezan.

Având în vedere scumpetea cea mare, care domnește din cauza actualului războiu înfricoșat la toți articolii de consumat (carne, untură, legumă, pâine), rata I se va solvi la 1 Septembrie a. c., deodată cu înscrierea, rata II se va solvi la 1 Decembrie 1915, rata III la 1 Martie 1916 și rata IV la 1 Maiu 1916.

Pentru înlesnirea elevilor seminariali facem concesiunea, că taxa se poate solvi în 4 rate anticipative, a-nume, rata I se va solvi la 1 Septembrie a. c., deodată cu înscrierea, rata II se va solvi la 1 Decembrie 1915, rata III la 1 Martie 1916 și rata IV la 1 Maiu 1916.

Încât scumpetea ar mai scădea și în prețurile alimentelor și al materialului de încălzit s'ar face reduceri, în proporție dreaptă se va face reducere și la taxa seminarială.

Aceasta se aduce pe calea aceasta la cunoștința celor interesați spre știre și conformare.

Sibiiu, din ședința senatului epitropesc, ținută la 25 Iulie 1915.

Consistorul arhidiecezan.

## Regimentul moșilor.

Mare vâlvă a făcut în toată lumea lapidara telegramă a generalului Höfer, în care se anunța la 3 Aug. a. c. căderea fortăreței rusești Ivangorod, în care se mai spunea în stil laconic militar, că din opt forturi «patru au fost luate cu asalt numai și numai prin regimentul românesc de infanterie 50» al armatei Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I-ul.

Că s'a accentuat în raportul statului nostru major, că regimentul acesta este românesc, nu ne miră; căci așa și este, și în armata noastră comună principiul suprem a fost întotdeauna și este caracterul soldatului, ca determinant pentru calificarea lui de bun sau slab. În armata austro-ungară nu se întreabă nici un soldat: «ce ești?» ci «ți ști face datoria?» Ți-o faci: ești apreciat după merit. Și poți fi incolo de orice neam, de orice lege. Caracterul național n'a fost nici când impediment în afirmarea caracterului ostășesc, de când se scrie istoria războaielor armatei monarhiei noastre.

Așa este crescut și educat ofițerul superior, fiecare din armata monarhiei noastre, să nu facă judecată de sentiment, ci de — dreptate. Ratăcirii vor fi, căci în fine și militarul este om, dar ele nu se suferă, ci se pedepsesc după strictele reguli ale regimului militar, față de oricine, dacă s'ar întâmpla.

Tot asemenea și recunoștința se dă numai aceluia, care o merită, fără nici o protecțiune.

Recunoștința exprimată de data aceasta regimentului nostru românesc deci nu este altceva, decât un document nerăsturnabil pentru adevărarea împlinirii datorinței sale ostășești. Rapoartele comandai noastre supreme militare se pronunță scurt, dar pronunțamentele sunt sentințe drepte.

Ceva real este în ele; este ceva, ce-ți dă încrederea în întreaga noastră acțiune beligerantă, ca și încrederea fermă ce am avut-o noi Români, și toate popoarele monarhiei, dela început în finala învingere a dreptei cauze pentru care vom avea să vărsăm încă mult sânge, de care diplomații antantei nici astăzi nu vor să-și dea seamă, că este un alt sânge care se varsă pentru o cauză dreaptă, decât cel care se risipește pentru o intrigă nemernică.

Moșii noștri, bravii noștri Români din Munții apuseni, nu știu ce este diplomația, ei știu numai ce e dreptatea. Ei au rămas aceiași, aceiași simpli «statornici în jidelitatea consacrată patriei și Împăratului», cum sună inscripția de pe medalia de aur conferită steagului regimentului lor la 1849, ca și în zilele acestea, când strănepoșii lor, conduși sub stindardul străbunilor lor, au biruit asupra unui dușman extern mult mai formidabil decât cum erau pe alte vremuri aceia, împotriva cărora luptau, apărând interesele unui tânăr Monarh ajuns pe tron în fragedă etate. Moțul, și Românul în general, își iubește patria și dinastia, și-și face datoria împotriva oricui, care ar amenința aceste comori sfinte, tot așa de scumpe lui, ca și cauza dreaptă a neamului românesc.

Regimentul 50 al Moșilor noștri, când a luat Ivangorodul în asalt, nu l'a luat de dragul unei noi medalii, căci are două, dela cei mai puternici Împărați ai lumii, ci și-a făcut datoria pentru Monarh, patrie și neam.

Conștiința acestei împliniri de datorie este și cea mai supremă satisfacere a ambițiunii poporului nostru român credincios supus Maiestății Sale Regelui nostru, care știe, că nu avem alte aspirații în acest regat al Lui, decât acelea, la cari orice popor, ce-și face datoria, e în drept să se gândească.

Și suntem convinși, că deviza înscrisă pe frontispiciul «Burgului» din Viena, cu toate intemperiiile vremilor trecute, nu s'a șters, ci: «Justitia regnorum fundamentum» prin acest războiu va străluci în literile ei de aur din nou și mult mai frumos, departe, departe, până în colțurile cele mai adumbrite de creștetul Carpaților, până în țeara vitejilor Moși, ca se vadă și ei, că dreptatea va veni și la Români, cum și ei s'au dus întotdeauna pentru ea în focul cel mai strașnic de gloanțe și obuze...

În «Cartea de aur» ce se va face asupra războaielor monarhiei noastre regimentul moșilor incontestabil că va cuprinde un capitol din cele mai stră-

lucite ale armatei noastre imperiale și regale din războiul mare din zilele noastre, în care carte viitoarele generațiuni vor admira mai mult impulsivitatea unui popor atât de puternic în afară, într'un timp, când era mai istovit înăuntru de atâtea amare nedreptăți!...

## Două concepții.

De Emilian Stoica, preot.

Am urmărit cu viu interes discuția contradictorie dezvoltată în acest ziar în jurul unei chestiuni liturgice. S'au adus din ambele părți argumente de ordin canonic și practic, mai mult sau mai puțin temeinice, — și acum, după aceste chestiuni i-s'a dat o publicitate destul de largă, în o conferință preoțească și în acest ziar, este inutil a mai stăruia asupra ei. Ea cade în competența veneratului sinod episcopesc, care se va pronunța asupra ei, când va afla de oportun.

Cu prilejul acestei discuții s'a ridicat însă o altă chestiune, după părerea mea cu mult mai importantă și neatârătoare de orice schimbare în serviciul liturgic: chestiunea predicii și în general a activității pastorale.

În discuție s'a introdus ca termen de comparație instructiv pilda vameșului și a fariseului. Rețin această comparație.

S'a spus adecă din o parte, că noi preoții »ne împlinim conștiințios toate datorințele, zilnic ne întâlnim cu greutate amare, ne muncim pentru propășirea bisericii, școalei și a credincioșilor noștri, jertfim filerii câștigați cu multă trudă și sudoare pentru catedrală, seminar, fondul cultural, fondul de penziuni, susținem gazetele și sprijinim literatura», iar cealaltă parte a mărturisit cu smerenie și umilință, că nu ne facem deplin datoria de predicatori ai cuvântului dumnezeesc, că activitatea noastră pastorală e minimală și că prestațiunile noastre, în proporție cu pregătirea și timpul liber ce ne stă la dispoziție, nu sunt nici pe departe mulțumitoare.

Vin și eu să mărturisesc, că sunt pentru concepția vameșului, din motivul, că însuși Mântuitorul a spus, că numai prin mărturisirea și recunoașterea fără rezervă a greșelilor noastre, adoptând adecă o concepție mai severă asupra chemării noastre, ne vom îndrepta.

Cu prilejul unui atac juvenil și în parte neîntemeiat împotriva preoțimii («T. R.» a. 1913 nr. 88) am arătat, că în clerul nostru sunt semne apreciable de activitate pastorală și culturală. Ar fi însă o primejdie reală pentru viitorul bisericii noastre a ne mulțumi în conștiința noastră cu aceste începuturi modeste. Dimpotrivă, o normă mai severă de apreciere și o critică justă și cuviincioasă sunt cele mai sigure garanții de progres. Mărturisirea greșelilor a ridicat-o biserica creștină la valoare de taină, care curăță și înalță sufletul, e deci detestabilă tendința de a înnăbuși glasul celor ce au îndrăzneala de a mărturisi

păcate și greșeli comune. Ca un contra pond împotriva acestei încercări de a adormi conștiințele noastre, mai mult sau mai puțin vinovate, voiu adauge și eu câte-va note la alarma dată în acest ziar.

Simțul religios a scăzut în poporul nostru, — este constatarea ce se face foarte adeseori și se poate verifica aproape pretutindenea în urmările nefaste ale sale, în deprinderile rele, cari tulbură și corup sufletul curat și senin al poporului nostru.

Dacă vom cerceta, cari sunt cauzele acestei apariții, va trebui să recunoaștem, că aceste cauze ne privesc și pe noi, păstorii turmei. Nu-mi voiu ridica glasul meu de preot tânăr pentru a formula acuze, ci voiu da cuvântul duor organe autorizate:

În «Biserica Ortodoxă Română» revista sfântului sinod al bisericii ortodoxe din România, publică prof. I. Mihălcescu dela facultatea de teologie din București conferința sa: «Cauzele necredinței contemporane» etc. Între principalele cauze, cari au semănat și nutrit necredința într'un însemnat număr de suflete, consideră și «abaterea și lipsa dela datorie a celor chemați să păstreze, să apere și să propovăduiască credința în D-zeu și în cele sfinte», pe lângă care la popoarele ortodoxe s'au adaus și «ignoranta clerului și urmările ei», (v. B. O. R. nr. 1 Aprilie 1915.)

Dar mi se va obiecta, că acestea privesc biserica din România, unde sunt stări cu mult mai deplorable. Iată deci un glas de muștrare mai aspru de dincoace: «Putem zice fără teamă de a nu spune adevărul, că biserica noastră, ca viață pastorală, a decăzut într'o somnolență îngrozitoare, într'un șablonism rigid, mărginit la indigitările rituale stricte necesare din Liturgier și Molitvelnic. Demoralizările, corupțiile, sectarismul submină în continuu la temelii bisericii... Aceasta denotă slăbirea duhului nostru pastoral». («v. Biserica și Școala» a. 1914 nr. 2 articolul «Munca pastorală și valoarea ei».)

Aceste constatări dureroase, cari corăspund realității, trebuie să ne umple sufletul de neliniște. Ne mângăiem, poate, cu iluzia deșartă, că preoțimea de azi, sub raportul activității sale pastorale, nu numai că nu e înnapoia altor generații de preoți, ci e într'un progres vădit. Dar uităm, că sub alt criteriu de apreciere cade preoțimea veche, și sub altul preoțimea modernă, diferit fiind rostul și chemarea lor în veacurile trecute față de veacul de acum.

O cercetare istorică cât de fugitivă ne va lămuri în punctul acesta.

Contele d'Autrive, un abate papistaș, fost secretar al domnului moldovean Alexandru Mavrocordat, se exprimă astfel pe la 1785 despre preoții români: «Preoții moldoveni nu sunt nici leneși, nici bogăți, nici semeți. Ei nici nu trăiesc măcar din slujba



lor bisericească, și trebuie să recunoaștem, că au toată vrednicia și toată smerenia sărăciei. Sunt cei mai buni părinți, cei mai buni soți, cei mai buni săteni ai ținutului. Rar îi vei vedea supărând pe ispravnicii cu pările sau cu nemulțumirile lor». (V. I. Mihălescu, articolul citat).

Cred, că aceasta este icoana reală — și trebuie să adăugem, demnă de respectul nostru — și a preotului ardelean din veacurile trecute.

Imprejurările politice și sociale medievale nu permiteau clerului o desfășurare mai largă a chemării sale pastorale. Rostul preotului se mărginea la funcțiunile rituale, și cel mult la sfaturile și mângăierile pe cari cu prilejul acestora puțină lor învățătură și puținul răgaz le putea scoate din cărțile de slujbă. El mai era și singurul cârturar al satului, deci și unicul sfetnic și povătuitor al credincioșilor săi în puținele lor daraveri materiale. Preotul își muncea ogorul său alături de cu iobagul, suferea aproape aceleași umiliri ca și el, deci sufletește era înfrățit cu țaranul. Singura deosebire, care-l ridica, era darul preoțesc, puțină știință de carte și curățenia morală a lui, care-l împunea în urma demnității sale.

Și cu toate acestea, sau mai bine zis, tocmai pentru acestea, istoria nepărtinitoare i-a zugrăvit o demnă icoană a figurii sale sociale.

Figura preotului din generația veche, încununată de o aureolă de raze strălucite, e trecută în galeria marilor figuri reprezentative a poporului nostru de pe aceste plaiuri, căci preotul a corăspuns pe deplin necesităților religioase și sociale ale timpului său. A ținut pururea trează și vie flacăra credinței în sufletul poporului, a mulțumit trebuințele lui religioase, prin strânsa legătură sufletească ce-i împreuna, a nutrit mereu dragostea de biserică, iar prin viața lui harnică și cinstită s'a făcut pildă vrednică de urmat.

Persistând însă și generația noastră în acest rol modest, riscăm a deveni o figură socială hibridă, sau cel puțin un anacronism bun de aruncat în hala de vechituri. Căci vechiul preot nu mai corăspunde necesităților sociale de astăzi și situațiilor schimbate. (Va urma.)

## Războiul.

Troupele aliate înaintează neîntrerupt pe teritor rusesc, cu toată rezistența ce li se face din partea rusească. Au fost ocupate mai multe localități nou însemnate, pe cari Rușii le părăsesc în momentul când văd că nu le mai pot apăra, dară le golesc de tot ce pot duce cu ei. Fortăreața în-

semnată rusăscă Novogeorgiewsk e acum încunjurată din toate părțile de trupele aliate. Mai multe mii de Ruși au fost făcuți prizonieri. Pe celelalte fronturi situația e neschimbată, deci favorabilă puterilor centrale

G. S. Petrow:

## Evangelia ca bază a vieții.

Traducere de Teodor V. Pădărian. Sibiu 1915. Tiparul tipografiei arhidiecezane. Prețul coroaie 1.50 pag. 148.

Pedagogia își dă seama de pe acum de greutatea ce trebuie să le totămpine învățământul mai ales pe teren religios. Cauza e războiul și chiar pe timpul acestuia, ba multă vreme și după încetarea lui va fi nevoios pentru păturile mai în vârstă să le facă învățătorul cuvântului divin a înțelege spre pildă sublimitatea dragostei creștinești, pentru că doar partea cea mai aleasă a omenirii prin războiul european a rupt rădăcinile pivotale ale iubirii creștinești. Evangelistul rusesc Petrow nu bănuia izbucnirea acestui război, dar tocmai în broșura, de care încercă a mă ocupa de astădată, de judecă așa strădania Europei de a se război: „Dacă asemănăm cantitatea prafului de pușcă, a dinamitei, a piroxilului, întrebuintă la asedieri și bombardări, la nimicirea locuințelor pacifice omenestii cu cantitatea materiilor explozive întrebuințate în scopul apropierii pacifice între popoare, aume pentru facerea de unelte, deschiderea de trecătoare între munti, delăturarea stâncilor de sub ape etc., ce trist testimoniu trebuie să dăm Europei, centrului cultural, din punctul de vedere al dezvoltării morale a omului!” (p. 27—28.)

Dacă ar fi scris Petrow cartea aceasta în timpul de față, putea face constatări și mai triste, dar nu ar fi pus în față unei astfel de civilizații decât tot ceea ce a pus prin scrierea aceasta celebră.

Pedagogii moderni vor intra poate cu sfială în sanctuarul religiei și s'au sfiat chiar unii, cari au sfiat, că pentru astfel de vremi pe terenul religiei e mai consult d.n punct de vedere pedagogic ca în scoale să se propună numai adevărurile cele mai esențiale ale creștinismului, așa: existența lui Dumnezeu. Invierea Domnului, răsplata viitoare prin judecata dreaptă, judecata umană și judecata misericordioasă a lui Dumnezeu.

Față de acei pedagogi, cari au eugentarea menționată, Petrow e mai îndrăznet, el se apoi de toate tainele adânci ale creștinismului, fiindcă scrierea de față așa cum ni-o prezintă nu face rezerve și nici nu putea să facă, fiind adresată unui public, care se numește creștin, dar nu cunoaște exact adevărurile de care își ia această numire. Nici chiar creștinii, cari sunt de părerea, că îndeplinesc rolul adevăratului creștin, nu cunosc rostul și pare că nu aud glasul care strigă din evanghelie.

Atunci e mai mare lipsă de propovăduire, când moralul nu e la înălțime. În astfel de cazuri fiind vorba de adevărurile religioase, ele toate trebuie învățate, căci altcum am s'ajungă să pretăram și de aceea, cari din neștiință au fost încăleate și au produs pogorârea idealului din înălțime în lumea indiferentismului. Dacă știm explica bine învățăturile creștine, atunci cauza e și mai ușor câștigată. Petrow cunoșcând bine sufletul omenesc, ne poate fi de mare folos în aceste vremuri prin scrierea de

față și aceasta e cauza, pentru care trebuie să remarcăm traducerea acestei scrieri a lui chiar acum, când avem așa mare trebuință de literatură religioasă.

Cu ce începe Petrow această scriere a lui? Va face el începutul chiar prin deschiderea repentină a evangheliei? Nu! În partea primă tractează despre principiile fundamentale ale civilizației și astfel mai întâi arată atitudinea luată de civilizație în fața evangheliei. Civilizația, durere, nu caută adevărul creștin în faptele Mântuitorului și în cuvântările lui, ci așa zicând se întrece să aducă argumente în defavorul creștinismului, dar argumente cari sunt numai eflux al denaturării doctrinei creștine, în unele privințe, din partea oamenilor, cari au venit cu pretenția de adevărați propovăduitori ai cuvântului. Îți însuși respect modul folosit de Petrow în combaterea atacurilor de natura aceasta. Amintește cazul cu închiziția, dar nici pe departe nu se străduiește să folosească argumentul adus față de creștinism cu provocare la închiziție, în defavorul catolicismului ori în favorul ortodoxiei, ci al creștinismului în genere, și spune aceluia cari aduc critice aspre creștinismului, — bazați pe faptul închiziției, — că nu faptele denaturării, ci temelile creștinismului trebuie cercetate. Caută adevărata doctrină a lui Cristos despre toleranța religioasă și atunci astfel de bătători nu se vor sbuciuma umblând să înlocuească creștinismul cu știința!

Petrow arată foarte frumos acea doctrină și cetitorii cărții mă vor ierta, dacă nu o refer, căci aș trece peste scopul ce-l urmărește dările de seamă.

Știința nu poate înlocui religia. Istoria ei aduce destule dovezi. Petrow caracterizează cu o putere indescriptibilă alergarea filozofilor antici după scoaterea la iveală a fizicului omenesc; filozofia antică a produs numai forțe temporale. Combaterea direcțiilor urmate de știință e uimitoare și crește în sortile de izbandă aceasta combatere, căci Petrow aduce chiar părerea marelui învățat englez Henry George intru sprijinirea spuselor sale. Iar ca să facă față deplină științei, se ocupă de teoria faimosului Nietzsche, care învață, că omul e o frânghie între animal și Supraom. Adecă de ce să nu s'ajungă omul la o perfecție și mai mare, dacă derivându-se dela moimă a ajuns a fi civilizat de azi? Omul de azi va fi o rușine dureroasă pentru Supra-omul veacurilor din viitorul îndepărtat!

Doctrina lui Nietzsche se sfarmă de păreriile lui Petrow și totuși cât de puțin sunt, cari au prilejul de-a eugeta ca Petrow cetind pe Nietzsche! A apărut și în românește, în Biblioteca „Lumen” din București traducerea supraomului lui Nietzsche, care e foarte ieftină și ușor accesibilă, dar nu tot așa de bine putem ajunge să dăm de o combatere a lui. Deci ceice doresc să aibă o combatere a „supraomului” lui Nietzsche, din punct de vedere al religiei, o află în scrierea de față.

În partea primă amintește Petrow și de războaie, ca emanție tot a științei lipsite de morală, și pune deosebită însemnătate pe deosebirea științei de religie, arătând că între ele există un raport de reciprocitate, de întregire, pe lângă rolul lor special. Contrastul dintre ele dispare, dacă dăm fiecarei locul corăspunzător; știința ne spune cum există lumea, iar religia se ocupă de felul de a exista omul în lume! De aceea să nu lăsăm, ca știința să pună stăvilă religiei, căci numai ea e capabilă să realizeze sosirea atin-

gerii împărăției lui Dumnezeu prin educarea voinței în senz creștinesc.

Partea a doua ne arată cum trebuie să se facă educarea voinței după evanghelie. Și aici marele scriitor rus mai pesus de toate arată direcția greșită a educării voinței și spune cu durere, că oamenii se ostenească să-și ferească copiii de înăurirea neprimicioasă a naturii, se îngrijesc de sănătatea copiilor; dar în raport cu aceste griji, nu poartă nici o grijă pentru creșterea lor în spirit evanghelic. Ba chiar oamenii științei fac și mai mult, căci cred, că educația copiilor se poate face fără multă învățătură religioasă! Apoi combate pe Schopenhauer, care susține, că omul e neschimtabil în privința caracterului, și numai după acestea descrie modalitatea de a crește caractere, oameni cu voință educată, aducând exemple și din psihologul Peyt și constat, că precum nici o lucrare științifică nu se naște deodată, — așa e și cu voința. Problema aceasta e cea mai grea în educație și Petrow așa de frumos știe să o prezinte, aducându-ne înainte icoana lui Cristos, ca să o avem pururea înaintea noastră și însvlând încredere și oamenilor cu poziție socială și ocupație inferioară, pentru că personalitatea morală e îndreptarul măimii omenestii. Aici aduce citate din evanghelie (p. 55) analizând și cazul vameșului Zacheu și soundând, că nici o ocazie să nu o pierdem, dacă voim să avem voință creștină!

Partea a treia tractează despre generarea morală, adecă nu mulți caută să aibă voința creștină, dat fiind că unii umblă după averi, iar ceia au destule, se ostenească să le cheltuiască, și astfel își uită de conștiință, prin ceea ce decad în cele spirituale, în urma unei legi generale. Nu mai evanghelia ne poate da mângăiere, dar te cuprinde durerea, că aproape fiecare om cult cunoaște cel puțin unul din clasicii literaturii neamului său, însă mulți nu știu nici numele evangheliștilor, ceea ce provine de acolo, că se mulțămesc cu puținele cunoștințe ce le au din școală despre Isus. Pe lângă aceasta acești mulți se uită numai în jurul lor și de aceea se cred morali, căci de fapt în juru-le sărăcia morală îi împrejmuie. Privească acești oameni la icoana Mântuitorului și nu vor mai crede că sunt morali!

Să nu ne lăsăm duși de multime ca de o putere ce ne vine dela spate, vis a tergo, care ne mână fără a ne împotrivi, și dacă zilnic ne privim în oglindă spre a ne ținea fizicul în ordine, să facem așa și cu partea sufletească, privind în oglindă, în icoana lui Cristos. Petrow le spune chiar locul din evanghelie, de unde trebuie să înceapă astfel de oameni. Să cetim evanghelia neconținut.

În partea a patra remarcă sublimitatea evangheliei, arătând că lumea păgână era cu totul ostenită. Că n'a putut afla adevăratul rost al vieții și numai cuvintele „Dumnezeu e Duh” au deosebit pe Dumnezeu de lume, căci lumea păgână diviniza natura. Și omul e deci ființă spirituală, și urmează de aici, că el poartă în sine o particică a Dumnezeirii. Trebuie prin urmare să se îngrijească omul de suflet, aducându-și aminte de rugăciunea domnească și să facă ceea ce cuprinde adevărul rugăciunii.

Creștinismul a înfrățit popoarele, a nimic deosebirea de clasă. Cel mai sărac om încă are suflet nemuritor și creat după chipul lui Dumnezeu, deci să-l privim ca pe un frate. Iată sublimitatea evangheliei! „Căutați să nu urăți pe careva dintre cei mici!” Petrow aduce exemple, că mulți s'au jertfit în senzul acesta pentru alții.

## FOIȘOARĂ.

Din legendele lui H. Sienkiewicz.

Prelucrate de

A. N. Târnavanul.

### II. Plaiul vieții și al morții

Erau odată două țări învecinate, cari s'asemneau așa de bine cu două plaiuri fără margini, despărțite prin o apă lină curgătoare.

Alvia acestei ape se întindea într'un loc, formând un vad: un lac cu apă limpede și liniștită.

Lacul acesta părea un câmp frumos de aur, sub năframa albastră a cerului, din care își înălțau cu trufie florile lor albe și trandafirii ramurii de lotus. Și fluturi pestriți săltau în jurul lor și cântece drăgălașe cântau printre crengile de palmieri înalți de pe țărni, neamul intraripat, și glasul lor suna ca glasul clopoțeiilor de argint în rumeneala amurgului.

Acesta era vadul trecerii din o țară în alta, dintre cari unul se numea plaiul vieții, iar altul plaiul morții.

Lucrul mânilor lui Brahma celui preatnalț și preputernic erau aceste două țări nemărginite. Cărnuirea Vieții o încredințase lui Vișnu celui bun, iar a Morții lui Siva celui înțelept, zicându-le:

— „Pureedeți cum veți crede că va fi mai bine!”

Ei se puseră pe lucru. În țara lui Vișnu porni să bâjbe viața. Răsărea și apunea în rânduiala soarele. Se schimbau la vreme zilele cu nopțile. Marea se umfla și iar scădea. Se iviră nori greoi pe bolta cerului și răsăriră pădui întinse pe muchile dealurilor și a mușilor și prinseră a mișuna și oameni și dobitoace și paseri de tot felul pe spinarea pământului.

Vișnu cel bun dorea să se sporească viețuitoarele din țara sa și el creă atunci iubirea, lăsându-i să fie ea și: *Fericirea*.

Atunci chemă la sine Brahma preatnalțul pe Vișnu cel bun și li grăi:

— „Tu ai muncit destul, puternic și sârguincios slujbaș al meu, de acum să nu mai lucrezi, că-i lucru mai desăvârșit de cum este cerul meu, tu tot nu vei ști să produci. Fiintelor create să nu le mai înținzi nici o mână de ajutorare, ci lasă-le să-și toarcă ele de sine firul vieții lor...”

Vișnu făcu așa. Viața oamenilor începu a fi mai grea. Ei erau mai îngrijați. Și săvârșeau și fapte bune, și fapte rele. Din faptele lor cele bune se născu *bucuri*, iar din faptele lor cele rele se născu *întristarea*. Aceste două se schimbau una cu alta, ca lumina cu întunerecul, căci după cum zise înțeleptul Brahma, firul vieții este țesut de două femei, una cu zimbet vecinic

pe buzele sale rumene, iar alta cu lacrimi mari în ochii ei adânci.

Și merseră atunci oamenii înaintea tronului măret al lui Vișnu și se tânguiră:

— „E multă în lume întristarea, Stăpâne, și e grea de tot viața noastră!”

Vișnu le răspunse:

— „Voi aveți în lume, printre voi, *Iubirea*, cereți și cereți în taină mângăierea ei!”

Ei se reînțorseră mulțumiți. Iubirea sălășluită în inimi calde împrăștia cu spor norii întristării și supărarea începea a se pierde dintre oameni. Dar iubirea era și datătoare de viață. Sub stăpânirea ei vrăjită începu să geamă de mulțimea oamenilor uriașă țară al lui Vișnu și se găta cu vremea rodul pomilor și se găta și mierea albinelor. Și se născu deci *munca*.

Trebuia să lucreze oamenii și munca ajunse a fi temelul vieții. Și ea se uni așa cu viața, că nici nu se mai putea închipui viață fără muncă. Din ea se născu apoi cu vremea *truda* și din *trudă* *oboseala*.

Atunci plecară din nou oamenii în fața tronului lui Vișnu:

— „Stăpâne preatnalte, — se tângueau ei cu brațele înălțate, — slăbite sunt brațele noastre de truda îndelungată și grele sunt oasele noastre de multă oboseală. Se dorește sufletul nostru după puțină odihnă și nu ne iartă nici decum viața!”...

Ei le răspunse:

— „Cu porunca preputernicului Brahma eu n'am desăvârșit viața. Și nici n'o pot desăvârși. O pot însă mai îndulci cu ceva, să vă mai slăbească oboseala.”

Și creă atunci *somnul*. Oamenii primiră cu bucurie mare acest dar frumos, despre care credeau, că-i darul cel mai mare dintre câte se îndurară zeii preagrățioși a le trimete oamenilor năcăjiți. Grijele vieții și multe le ei amăgiri deșarte încetau în lumea somnului și trupul își redobânda puterea cheltuită. Somnul părea o mamă miostivă, care șterge cu mâna moale lacrimile întristaților și învalie cu manta sa fermecată trupurile celor adormiți.

Îl și preamăreau oamenii:

— „Binecuvântat să fi tu în veci, căci darul tău e mai dulce decât toașa viața!”

Îi neliniștea însă din nou ceva. De ce nu este somnul vecinic? De ce trebuie să se trezească omul? De ce trebuie să înceapă iar cu zor la muncă, să se trudească și să se obosească?

S'apănău de gândul acesta își îndreptară a treia oară pașii spre tronul sfânt al lui Vișnu și se tânguiră:

— „Stăpâne preatnalte! Dar frumos ni-ai dăruit tu nouă, dar ni-ai dat neisprăvit. Fă să fie vecinic somnul!”

(Va urma.)



După toate acestea Petrow descrie în partea a cincia împărăția lui Dumnezeu și explică așa de înălțător concepția ei pe 40 pagini. Nu se pot redă în scurte cuvinte ideile ce le are Petrow despre împărăția lui Dumnezeu. Numai acea observare o mai fac asupra părții a cincia, că numai aici ține Petrow mereu deschisă evangalia. Partea cea mai mare a scrierii o folosește în special pentru a arăta oamenilor, că nu sunt pe calea cea bună și din când în când le deschide evangalia, dar o închide iar, ca și mai mult să dorească a li se arăta de acolo rostul vieții! Așadar numai atunci a deschis publicului său cu totul Cartea Cărților, când a crezut, că a conștin pe oameni despre falsitatea vieții lor. Iată dar că Petrow este și pedagog în adevăratul înțeles al cuvântului.

Literatura noastră nu se putea îmbogăți mai bine, decât având și această scriere. Ea nu e făcută pe seama slujitorilor altarului numai, și credem, că nici traducătorul nu a urmărit acest scop. Cartea aceasta doar chiar prin titlul ei îndejuns ne dă a înțelege, că e vorba de viața omului în genere și nu a unei țegne numai. Preoții de sine înțeles o vor putea folosi cu mult efect în activitatea lor, iar publicul nostru în genere, după citirea ei cu atenție, va putea avea ocazie potrivită să cugete și mediteze asupra vieții.

Di traducător ne amintea de cartea aceasta în prefața scrierii „Calea spre Dumnezeu” a celebrului Petrow și aducea părerea unui ziarist asupra ei: „Când am citit cârticica aceasta, eu cetitorul laic, am înțeles întâi dată rostul și însemnătatea creștinismului. Am învățat abia acum să priveșc adevărul divin, și am învățat să-l înțeleg. Mi-a devenit dragă evangalia, dragă și prețioasă”. Fie, ca mulți să repete aceste cuvinte după ce irăa acestei traduceri, care în privința limbii încă poate fi spre folos. Traducerea aceasta să fie o lectură de predicție, nu numai pentru preoți, dar și pentru laici și atunci de sigur instituțiile noastre bisericesti vor fi sprjinite și mai puternic de factorul laic, care are o așa mare vază și trecere în cadrele lor. Căci laicii având ingerință mare în afacerile noastre bisericesti, ei încă trebuie să fie pregtiți în spiritul evangliei.

Preoțimea de sigur va răspândi cartea, și preotul, care a cetit ceva din Petrow, va trebui să nume e și pe aceasta la cele cetite. Avem un început bun și plin de nădejde sub raportul interesării preoțimii noastre de scrierile lui Petrow dat fiind că o altă traducere a d'ui Păcățian „Calea spre Dumnezeu” a apărut în a doua ediție.

Dr. Gh. Comșa.

## Meseriașii și războiul.

(Rugăminte către Reuniunile noastre de meseriași și către intelectualii noștri.)

Năpraznicul războiului își cere jertfele sale de sânge și de avut dela toți fiii patriei deopotrivă, aparțină ei ori cărei clase sociale.

Clasa meseriașilor noștri își implineste și ea cu cea mai mare scumpătate datorința față de tron și de patrie, dând un însemnat contingent de bravi ostasi, din cari o samă luptă cu arma, o altă samă ca harnicii mșteri la confecționarea lucrurilor trebuincioase pentru război, ear alții ca simpli muncitori la diferite alte lucrări în legătură cu războiul.

Din aceste cauze reduse în activitatea lor de până aci Reuniunile noastre de meseriași, și cu ele și puținii conducători ai lor, rămași acasă, lor le revine datorința de a să îngrijă de adunarea la un loc a datelor prețioase, despre jertfele de tot soiul, pe cari meseriașii noștri le aduc cu ață abnegațiune pe altarul patriei.

Drept aceea ne adresăm pe această cale către toți conducătorii Reuniunilor de meseriași, cum și către toți cărturarii noștri dela orașe și dela sate, către preoții, învățătorii și ceilalți intelectuali, cu respectu oasa rugăminte să binevoiască a compune o consemnare cât mai exactă despre toți meseriașii noștri fie măiestri, fie sodali (calfe) sau învățăcei (ucenici), chimași la armată, în care să se indice a) localitatea, b) numele, c) meseria cu indicarea calității de măiestru, sodal sau învățacel, d) data intrării în armată, e) trupa la care e înrolat f) dacă se găsește pe câmpul de luptă sau e aplicat în vreun atelier sau la alte lucrări, g) rangul și distincțiile militare, h) dacă e rănit, i) dacă a murit, data decedării și locul unde a murit.

Acestea date, însoțite și de alte eventuale notițe d'n viața meseriașului înrolat, să se trimită la adresa subscrisului prezident spre a servi drept material vrednic la alcătuirea și tipărirea unei dări de samă de interes și familiar și obștească.

Sibiu, 7 August 1915.

Petru comitetul central al Reuniunilor române de meseriași.

Vic. Torodșianu  
prezident.

Ștefan Duca  
notar.

## NOUTĂȚI.

**Ostașul de fier din Sibiu.** Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I a trimis pentru ostașul de fier din Sibiu suma de 500 coroane.

**Dar frumos.** Un marinimes anonim a trimis prin domnul Andreiu Bârseanu, preșdentul „Asociațiunii”, suma de 1000 coroane la colecta „Gazetei Transilvaniei” pentru soldații români nenoroceți în luptele cu dușmanul.

**D'stins.** Domnul Alesandru de Mocsonyi, fratele mult regretatului Petru de Mocsonyi, s'buocet nent în regimentul 6 de dragoni, a fost de nou distins cu recunoștință preafinată, — *Signum laudis*, — pentru purtare bravuroasă în fața dușmanului.

**„Cuvinte sufletești.”** Frumoasa lucrare a poetei Carmen Sylva Regina văduvă a României, publicată sub titlul acesta, a fost scoasă acum în ediție nouă, din partea și cu cheltueala P. C. Sale, Arhimandritului Vasile Margra, vicariu episcopesc în Oradea mare, cu autorizație primită dela Maiestatea Sa, Regina Elisabeta, pentru a fi împărțită în mod gratuit printre soldații români, bolnavi ori răniți, aflători în spitale.

**Numire.** Ministrul ungar de justiție a numit pe candidatul de avocat Dr. Cornel Cărpinișanu d'n Sebeșul sășese notar la judecătoria cercuială din Sibiu.

**Magistratul sibiian către comandantul grupelor de armate.** În numele cetățenilor s'beșeni, magistratul orașului nostru a felicitat pe Excelenta Sa generalul de infanterie și comandantul Herman Kövess de Kövesshaza cu ocaziunea decorării sale și a învingerii câștigate de corpul nostru de armată la Iargorod.

**Exhumări nu se mai permit.** Dela biroul de presă al ministerului Imp. și regesc de războiul primim informația, că în lunile de vară, August și Septembrie, nu se dau concesiuni pentru exhumarea și transportarea celor căzuți pe câmpul de război, ori morți în urma rănilor primite sau de vreo boală contagioasă, și îngropați pe teritoriul de operațiune sau de etapă. Concesiunile date d'ja rămân însă în valoare.

**Manifestul primarului vienez.** Primarul Vienei Weisskirchner a adresat locuitorilor capitalei un manifest, în care mulțumeste cetățenilor pentru atitudine patriotică dovedită într'un an de război și-i roagă să stărnească în aducerea de jertfe și de aici încolo, până la câștigarea biruinței definitive.

**Evreii galițieni.** Din Viena se scrie, că evreii, cari au fost transportați d'n Galiția la Chiev și în alte localități rusești, sunt retrimiși în orașele galițiene de unde fuseseră scoși.

**Nou prezident.** Se anunță din Lisabona, că Bernardino Mahado este ales prezident al republicii portugheze.

**Oșieri italieni căzuți.** O foaie din Zürich spune, că pierderile în oșieri ale italienilor sunt extraordinar de mari. Armata italienă, în lupta fără nici un rezultat dela Isonzo, a suferit o pierdere de 1280 oșieri. Numărul oșierilor căzuți ai statului major este 54.

**Institutul de surdo-muți din Timișoara,** care în anul trecut a fost închis, se deschide de nou la 1 Septembrie n. c. Părintii, cari vreau să-și așeze în acest institut copii surdo-muți, în etate de 7—10 ani, să se adreseze direcțiunii, dela care vor primi condițiile de acceptare.

**Enormă scumpete** se vestește și din patria macaroanelor. Ziarul *Avanti* într'un articol vehement, arată că vinurile în Italia se plătesc astăzi cu prețuri întreite; carnea se vinde cu 50 a sută mai scumpă, ear până numai cu bani grei mai poți căpăta. Socialistul *Avanti* accentuează, că se găsește provizii destule, însă negustorii cinici exploatează publicul.

**Scrisori apocrife.** Zărele italiene au publicat mai multe epistole imposibile, despre care spun că sânt scrise de prizonieri austro-urgari căzuți în captivitate italiană și adresate familiilor de acasă. Soldații prizonieri laudă tratamentul din Italia și se plâng amarie de jalnică soartă a familiilor lor, „expuse brutalităților” din patrie. Nu începe îndoeala, că scrisorile sânt fals ficări.

**Din Cernăuț** se comunică știrea, că localitățile universității se găseșc toate în bună stare; astfel prelegerile universitare în semestrul de eamnă proxim se vor face pe la timpul obișnuit.

**Un salut.** Colegii dela ziarul maghiar din Lugoj „Krasó Szó ényi Hrlap” ne trimt salutul lor pentru patriotica și corecta atitudine, pe care a avut-o ziarul nostru sub întreaga durată a războiului, dela început până acuma. Le suntem mulțumitori pentru recunoștință, și nu ne dorim altă, decât ca după războiul să le putem trimite și noi, lor și tuturor ziarelor maghiare, salutul nostru pentru corecta lor atitudine în chestia de naționalitate, în chestia română. Acela ar fi pentru noi momentul cel mai frumos și mai fericit. Să sperăm că l vom ajunge!

**Campanie de eamnă.** Ministrul francez de război, Millerand, a declarat într'o convorbire cu un ziarist, că Franța se așteaptă la o campanie de eamnă. Dar se poate întâmpla și eșul, — a zis ministrul, — când un eveniment oarecare va grăbi deslegarea. Problema este deocamdată să ne pregătim de războiul de eamnă. Franța lucrează, în aceasta direcție, din toate puterile sale, — și cu oștiri de toate colorile.

**Trecuți la penzie.** Un decret regal italian trimite la penzie șise generali pentru incapacitate dovedită la front. Alții au să le urmeze.

**Femeile cer iertare pentru revoluționari.** Se anunță din Africa de sud, că mai multe mii de femei bure din partidul contrar lui Botha s'au întrunit la Pretoria și s'au prezentat la guvernatorul englez lord Buxton, ca să ceară grație pentru Dewet și ceilalți revoluționari buri. Buxton a declarat, că nu este în puterea sa să acordeze grație, dar va inte veni la guvernul englez în interesul lui Dewet și al soților lui.

**Presă turcească despre învingerile noastre.** Zărele din Constantinopol sârbătoreșc ocuparea Varșoviei și a Ivargorodului și salută armatele aliate, zcând că învingerile dobândite sânt de mare importanță strategică și morală și vor avea o deosebită înrăuire asupra continuării războiului. — *Tanin* scrie: Războiul intră în fază nouă. În armata rusească, neputând să aperse puternica cetate a Varșoviei, a slăbit mult disciplina. Rusia a pierdut cel mai însemnat teritor al acțiunii sale militare. — Ziarul *Icdam* spune următoarele: Turcia, Austro-Ungaria și Germania, cu toate popoarele lor, se pot bucura cu drept cuvânt; căci dacă rușii sânt bătuti, se aduce un serviciu spre binele omenimii și al culturii.

**Bioscopul Apollo.** Mercuri și Joi în 11 și 12 August următorul program: *Intrigantii*, dramă detectivă senzatională în 3 acte Pilotul lui Hindenburg, piesă patriotică în 2 acte. Epizode din luptele masure. Afară de aceasta un program de întregire.

## Posta redacției.

*Domnilor O. B în P. și N. D. în D.* Regretăm, că imbulz și fiind cu material de altă natură nu le putem publica.

*Domnului N. M. în M. S. G.* Am publicat cu plăcere îndreptățita apărare, dar în felul cum e compusă nu ne permite *censura*, care la noi e foarte severă. Mulțumeste de deocamdată cu faptul, că toate bănușele s'au dovedit de neintemeiate.

## Note și impresii.

**Francezii despre tovarășii lor italieni.** Ziarul *La Dépêche* scrie: „Am așteptat dela Italia să declare Germaniei război și trecând Tirolul să năvălească în Bavaria. Dar nu; Cadorna a ajuns hotarul Tirolului, după aceea imediat s'a odihnit, și a început să-și numere prizonierii treiseci cu totul”.

Ironia aceasta a fost admisă de cenzura franceză.

**Ca la 1812.** Rușii, ca să se mângăie și să se incurajeze, declară că retragerile lor actuale nu sânt altceva, decât operațiuni strategice cu scop de a însăla dușmanul și a-l atrage pe șesurile rusești. Intormai așa am făcut și cu Napoleon I. la 1812, — zic generalii rusești, — ear marile oștiri franceze ș-au găsit mormântul în stepele pământului ruseș... Napoleon acolo și a pierdut puterea și tronul...

Ne închipuim, cât de încantați vor fi francezii, când aliații lor ruși le aduc a minte desastroasa campanie dela 1812!

## Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii.

(Urmare.)

### III. Premiile Secțiunii științifice.

16. *Premiul Lazăr*, de 5 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Crustaceele din apele interioare ale României din punctul de vedere sistematic, faunistic și biologic; descrierea și figurarea tuturor speciilor și varietăților, viața lor și raporturile lor față de mediul în care trăiesc; distribuțiunea lor geografică. — (Deciz. 28 Maiu 1912).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1916.

17. *Premiul Năsturel*, de 5 000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română, cuprinzând:

Climatografia României bazată pe observațiunile până la finele anului 1910.

În trăsuri generale această lucrare va cuprinde:

1. Istoricul publicațiilor meteorologice și de Fizica Globului făcute în România; principalele fapte relative la clima noastră consemnate în documente și publicațiuni.

2. Descrierea climatei României cu studiul mersului diurn și anual al diferitelor elemente ce constituiesc clima, cu tabele ale valorilor acestor elemente; reprezentarea grafică a distribuțiilor elementelor climatologice la suprafața României.

3. Date climatice din punctul de vedere agricol și forestier, cuprinzând și epocile când se produc diferitele fenomene de vegetațiune.

4. Date privitoare la Fizica Globului, ca temperatura solului la suprafață și la diferite adâncimi; epocile înghețului și desghețului Dunării, variațiunile în nivelul apelor acestei fluvii; distribuțiunea elementelor magnetismului pământesc; la suprafața teritoriului nostru și în fine sismicitatea Regatului.

5. Bibliografia climatologică și de Fizica Globului cu privire la România. — (Deciz. 28 Maiu 1912)

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1916.

18. *Premiul Adamachi*, de 5 000 Lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1918, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Contribuțiuni la studiul caracterelor antropologice și biologice ale țaranului român.

Lucrarea va fi întocmită după următorul program:

1. Să se arate, cu cercetări personale antropometria țaranului român, mai ales, craniul, toracele, statura, din o regiune restrânsă la cel puțin două județe de munte (de preferință dintre județele: Gorj, Mehedinți, Valcea, Muscel, Dâmbovia, Putna, Neamt, Suceava) în legătură cu variațiunile morfologice ale terenului (munte, depresiune subcarpatică, deal), sau la două județe de șes în cari drumurile păstoritului sânt mai dese (Ialomița, Brăila, Olt, Covurluiu), sau la județele de dealuri (Tutova, Vaslui, Fălciu), arătându-se amănunțit categoria indivizilor măsurată, dacă sunt răzeși, clăcași sau fac parte din așa numitele silbozii.

2. Se vor avea în vedere sexele și etatea, precum și osemintele omenesti din aceeaș regiune din vremuri cât mai vechi, pentru a se putea trge cât de sigire concluziuni asupra variațiunii în timp.

3. Să se studieze vigoarea și rezistența țaranului, mai ales raportul dintre modul său de a se hrăni și energia ce o desfășoară în diferitele ramuri ale activității sale, mai cu seamă acele legate de sol, și să se apreteze și aptitudinile pe cari le are — (Deciz. 30 Maiu 1913).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1917.

19. *Premiul Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1919, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiul unuia din cele trei raure: Siretul, Argeșul, Ialomița.

Lucrarea trebuie să cuprindă următoarele capitole:

I. a) Profilul longitudinal al râului.

b) Căcișa profile transversale, în legătură cu constituția geologică a cinelor râului, cât și a fundamentului.

c) Terasele ce întovărășesc cursul.

II. Rag'mul râului.

III. Însemnătatea economică și industrială a râului în legătură cu regiunile învecinate — (Deciz. 27 Maiu 1914)

Terminul prezentării manuscrisurilor până la 31 Decembrie 1918. (Va urma).



Nr. 275/1915 prot. (116) 1—3

**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din Câmpuri-Surduc, ppresb. Iliu M. se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare in „Telegraful Român“.

Salar legal: 1200 cor. solvabil în rate lunare, sau la dorință în rate trei lunare. Cuartir corespunzător în edificiul școlii, grădiniță pentru legumi eventual 20 cor. în bani. Pentru persoana învăț. 4 m. lemne, ori 20 cor. bani. La salar este ajutor dela stat 780 cor.

Dela reflectanți se cere a ținea școala de repetiție, și a conduce copiii la biserică. Să pretindă a avea cunoștință muzicală ca să instruiască și conducă corul bisericesc.

Cei apti în a conduce orchestra sunt preferiți.

Cererile concursuale se adresează oficiului protopresbiterial concernent, și sunt poftiți petenții a se prezenta în comună — până la algeră — pentru a fi cunoscuți că vor putea satisface celor poftite.

Iliu-Murășană, la 14/27 Iulie 1915. Oficiul protopresbiterial al tractului Iliu (Maros-Ilye) în conțelegere cu comitetul parohial.

**Dr. Ioan Dobre**  
adm. protopresb.

Nr. 223/1915. (131) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr. or. din Blășfaleu de jos — Alsobalázsfalva — în protopresbiteratul Bistriței se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar: 600 cor. dela comuna biser. plătit în rate lunare, iar restul până la suma cerută de lege, ajutor sperativ dela stat încuviințat în princip, dar care se va cere pe temeiul documentelor celui ales.

2. Cortel corespunzător în edificiul școlii, clădită acum nouă.

3. Grădina de lângă școală.

4. Pentru conferințele învățătoresc 12 cor.; — pentru scripturist 10 cor.; pentru lemnele de foc 48 cor. din cari este a se încălzi și sala de învățământ.

Alesul este obligat a conduce și școala de repetiție, să țină o strană în Dumineci și sârbători și să conducă grădina de pomărit a comunei.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu documentele de lipsă la Oficiul protopresb. gr. or. în Bistrița, (Beszterce) și să se prezinte în comună în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a lua cunoștință de referințele locale și spre a cânta în biserică.

Bistrița, 12/25 Iulie 1915.

Oficiul protopresb. ort. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

**Greg. Pletosu**  
protopresb.

Nr. 112/1915. (133) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător-cantor la școala noastră confesională gr. or. română din Borosneul mic (Treiscaune) se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 103 cor. dela comuna bisericescă, 150 cor. dela Prea Ven. Consistoriu, 80 cor. venite cantonale, iar restul de 867 cor. să va primi dela stat, precum a beneficiat și fostul învățător; cuartir în natură și 1/4 jug. grădiniță lângă școală. Dacă din vina învățătorului s'ar detrege ajutorul de stat, comuna bisericescă nu e obligată a-l suplini. Alesul învățător va fi obligat a forma și a conduce cor cu tinerimea adultă și cu copiii de școală și a conduce cântările liturgice cu corul elevilor sau cu al adulților, pentru ceiace i se va vota remunerațiune specială, va mai fi obligat a instrua elevii în pomărit, conducând și îngrijind de grădina de pomi, având a beneficia de 1/2 parte a venitului ei.

Cei-ce reflectează la acest post sunt rugați a se prezenta în vre-o Duminecă, ori sârbătoare în persoană spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesc și conducerea corului.

Cererile de concurs sunt a se înainta în termen fixat oficiului protopresbiterial gr. or. al Treiscaunelor în Bereczk.

Din ședința comitetului parohial, ca scaun școlar, ținută la 21 Maiu v. 1915 în Borosneul-mic.

**Eremie Ticusan** paroh-președ. **George Gabor** notar.

Nr. 563/1915. Văzut:

**Constantin Dimian**  
protopresbiter.

**Concurs.**

Pentru întregirea definitivă a catedrei a treia de învățător la școala noastră din comuna Feldioară, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român“.

Învățătorul ales și totărit va avea:

1200 coroane salar fundamental plătit în rate lunare anticipative dela biserică și dela stat, 300 coroane bani de cvartir, 20 coroane pentru 1/4 jug. de grădiniță.

Drept la gradații, conform art. de lege XVI. din 1913.

Învățătorul va fi dator, fără remunerație specială, să țină școala de repetiție, să formeze cu elevii de școală cor și să cânte Dumineca și sârbătoarea în biserică.

Doritorii au să-și înainteze rugățile lor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, ca să-și arate destoinicia în cântări.

Din ședința Comitetului parohial, ținută în 19 Iulie vechiu 1915.

**Iosif Micu** prezident. **Ioan Sporea** secretar.

Aprobat:

**Dr. Vasile Saftu**  
protopop.

(127) 1—3

Nr. 389/1915. (121) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea posturilor învățătoresc vacante din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în „Telegraful Român“.

1. Păuca, cu salar de 600 cor., cvartir în natură și lemne de foc 30 cor.

Întregirea salariului s'a cerut dela stat, cererea e încă nerezolvată. Parohia însă, la caz de rezultat nefavorabil, nu se obligă a-l întregi.

2. Broșteni, cu salar de 600 cor. Ajutorul de stat încă nu e votat. Până la rezolvire favorabilă comuna nu se deobligă a întregi salarul.

3. Tău, salar 600 cor, din repartitie, 200 cor. dela biserică, cvartir în natură și 1/4 jug de grădiniță.

Cererea de întregire dela stat nu e rezolvată. Până la decidera favorabilă comuna nu întregeste salarul.

Miercurea, 17 Iulie 1915.

Oficiul protopresbiterial:

**Avr. S. Pecurariu**  
protopresbiter

Ad Nr. par. 67/1915. (132) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea în mod definitiv a postului de învățător dela școala noastră conf. gr. ort. din Panic (Gyerőfalva), tractul Clujului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salarul în bani, cel statorit prin art. de lege XVI. 1913, din care 600 cor. din repartitie pe popor solvibile în rate treilunare anticipativ, iar restul din ajutorul de stat votat sub Nr. 2003/1914 VI. ministerial și care se va pune în curgere pe baza documentelor învățătorului ales.

b) Cuartir bun și deplin corespunzător în școala cea nouă.

c) Lemnele trebuincioase în sala de învățământ; pentru locuința învățătorului se va îngriji însuși învățătorul de lemne.

d) 1/4 jug. cat. de grădiniță, eventual 20 cor. anual.

e) Dreptul de folosință a unei sesiuni întregi din pădurea și pășunitul foștilor iobagi.

Învățătorul ales va fi obligat a propune în școala de toate zilele și în cea de repetițiune toate obiectele de învățământ, deci și religiunea, a cerceta însuși regulat sf. biserică și a conduce și elevii în toate Duminecile și sârbătorile la sf. biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Învățătorul sau învățătoarea aleasă, care va desvolta o activitate extra-școlară folositoare poporului, d. e. formând un cor în mai multe voci, sau pe terenul industriei de casă, se va bucura și de o remunerațiune specială și de sprijinul și iubirea poporului.

Concurenții să-și înainteze petițiunile de concurs în termenul susamintit la P. O. oficiu protopresbiterial al Clujului și să se prezente înainte de alegere la biserică noastră în tr'o Duminecă sau sârbătoare spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Eventuale alte informațiuni încă, dă bucurios oficiul nostru parohial.

În fine se observă, că școala noastră e nouă și deplin corespunzătoare cerințelor legii

și că e provăzută cu toate aparatele de învățământ prescrite de lege.

Panic, 30 Iunie 1915.

Comitetul parohial.

Ad Nr. pp. 610/1915. Vidi:

**Tuliu Roșescu**  
protopresbiter.

**Publicațiune.**

Comuna bisericescă Vulceș (tractul Devei p. Branșica) — în urma încuviințării mai înalte — vinde prin licitațiune publică un teren de pădure — circa 85 jugăre cat. — pentru a fi exploatată și a cărei lemn s'a prețuit a fi:

277 m<sup>3</sup> fire de gorun, folosibile pentru grinzi de mine, unelte economice (pozne de telegraf și telefon) etc.

553<sup>3</sup> lemne de foc — obleți de gorun și fag.

Licitațiunea se va ținea în 6 Septembrie st. n. 1915 la 8 ore a. m. în oficiul parohial gr.-or. român din Vulceș.

Prețul de strigare: 3322 cor. Vadiu: 330 cor.

Doritorii de a cumpăra, să-și înainteze ofertele în scris până la termenul sus prefipt, sau să se prezinte la licitațiunea verbală.

Condițiunile speciale cu privire la licitațiune și încheierea contractului se pot vedea la oficiul parohial sus amintit și la oficiul silvanial din Deva.

Vulceș, la 24 Iulie v. 1915.

Epitropia parohială:

**S. Berariu** paroh gr.-or. **Petru Fera** epitrop I.

(118) 1—3

Nr. 573/1915 protop. (117) 1—3

**Concurs.**

Pentru ocuparea ambelor posturi de învățători la școala confesională gr.-or. română din Daneș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt.

A) În bani:

1. Din repartitie dela popor 760 cor.

2. Ajutor dela Ven. Consistor 800 cor.

3. Din Alodiul comunal 900 cor.

4. Restul subvențiune dela stat votată.

B) În natură:

Cvartir și grădiniță.

Aleșii învățători sunt obligați pe lângă îndatoririle regulamentare să formeze cor cu elevii, să-i conducă în Dumineci și sârbători la biserică spre a cânta răspunsurile liturgice.

Concurenții sunt datori a-și așterne cererile concursuale instruite în regulă subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, având a se prezenta în biserică din comună, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 15/28 Iulie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

**Dimitrie Moldovan**  
protopop.

Nr. 88/1915 par. (118) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră gr.-or. română din parohia Laslăul român, tractul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani: a) dela comuna bisericescă și din repartitie dela popor 600 cor., b) Restul dela stat, precum a avut și decedatul învățător.

2. 1/2 jug. de grădiniță, și

3. cvartir corespunzător în edificiul școlii cu 2 odăi, 1 culină, 1 cămară și pivniță.

Alesul învățător este obligat, pe lângă datoririle impuse de regulamentul școlar, să cultive grădina școlară instruidnd pe elevii în legumărit și pomărit. Să formeze cu elevii și cu tinerimea adultă cor, să-i conducă în Dumineci și sârbători la biserică spre a cânta răspunsurile liturgice și în lunile de vară.

Reflectanții la acest post își vor așterne cererile de concurs cu documentele necesare, Preaonoratului oficiu protopresbiterial al tractului Târnava, cu sediul Cetatea de baltă (Küsküllóvár) cu a cărui prealabilă încuviințare se vor prezenta în comună în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a face cunoștință cu poporul în referințele școlare arătându-și dexteritatea în cântări și tipic.

Din ședința extraordinară a comitetului parohial, ca senat școlar, ținută la 12 Iulie 1915 în Laslăul-românesc.

**Constantin Medrea** paroh și preș. **Beniamin Florian**

Vidi: **Nicolae Todoran**  
protopop.

Nr. 62/1915.

(130) 1—3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala noastră confesională română gr. or. din comuna Varmaga, tractul protopresbiterial al Devei, să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental: 1200 coroane, plătit în rate lunare anticipative; anume: 200 coroane dela popor din repartitie; iară 1000 coroane dela stat. — La urcarea salariului — prin înaintarea învățătorului în clasele de salarisare — comuna bisericescă mai contribuie cu cel mult până la suma de 600 coroane.

2. Cuartir și grădiniță în natură.

Cel ales va fi dator a cerceta regulat sf. biserică în Dumineci și sârbători cu elevii; va cânta răspunsurile liturgice și va îndeplini toate îndatoririle regulamentare.

Concurenții au să-și trimită la oficiul subsemnat petițiunile lor în termenul arătat și a să prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Vărmaga, la 14/27 Iunie 1915.

**Nicolau Duma** preș. com. parohial. **Ion Popa** not. subst. al com. par.

Nr. 273/1915 prot. Vidi:

**Dr. Ioan Dobre**  
protopresbiter.

Nr. 293. (126) 3—3

**Concurs.**

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala din Sâsciori, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar 1200 cor. Cuartir și grădiniță.

Învățătorul e dator a instrua și la școala de repetiție și a conduce Dumineca și sârbătoarea copiii la biserică și a cânta cu ei.

Concurenții au să-și așterne cererile, instruite conform normelor din vigoare, în termenul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 22 Iulie 1915.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

**Sergiu Medean**  
protopresb.

Nr. 237/1915. (125) 3—3

**Concurs.**

Pentru întregirea posturilor învățătoresc dela școlile confesionale din comunele jos înșirate din protopresbiteratul Hașeg, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Bărești: salar 400 cor. din repartitie, 200 cor. dela Prea Ven. Consistoriu a.h., restul până la suma recerută, ajutor dela stat. Cuartir în natură și grădiniță.

Luncani: 600 cor. din repartitie, restul până la suma recerută, ajutor dela stat. Cuartir în natură și lemne de foc.

Valea-Sângeorgiu: 400 cor. din repartitie, 200 cor. dela Prea Ven. Consistoriu a.h., restul până la suma recerută, ajutor dela stat. Cuartir în natură, lemne de foc și relut pentru grădiniță 20 coroane.

Concurenții vor înainta cererile lor instruite cu documentele recerute subsemnatului oficiu în termenul deschis și se vor prezenta în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Învățătorii aleși sunt datori a conduce copiii în Dumineci și sârbători la sf. biserică, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Hașeg la 17/30 Iulie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Hașeg.

**Dr. Cornel Popescu**  
protopresbiter.

**Anunț.**

La librăria arhidiecezană de aici din Sibiu se primește

**un învățăcel.**

Reflectanții să-și înainteze cererea în scris, Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, la care cerere să se accludă documentele: a) Estras din matricula botezaților; b) Estras din matricula de nașteri dela oficiul civil; c) Testimoniu din clasa ultimă terminată, dela școala unde a studiat, și d) Atestat dela antistia comunală despre starea socială și materială a părinților. În cerere totodată să se indice și condițiile, pe lângă cari reflectează la această aplicare.

Petenții cu pregătire mai bună din școlile secundare vor fi preferiți.